

**Temat: Kochanowski o świecie pozagrobowym. Funkcja motywu snu w wybranych tekstach kultury.**

**Po tej lekcji dowiesz się:**

1. Jaką funkcję pełnił sen w *Trenie XIX* i innych tekstach kultury.
2. Jaką wizję zaświatów i koncepcję życia pozagrobowego proponuje Kochanowski.
3. Zaobserwujesz przemianę światopoglądową poety.
4. Jaki jest związek pomiędzy *Trenem XIX* a piosenką Grubsona pt. „Na szczycie”.

Na poprzedniej lekcji poznałeś *Tren X*, w którym zrozpaczony Kochanowski poszukuje w różnych koncepcjach religijno – filozoficznych odpowiedzi na pytanie, gdzie jest jego ukochana córka. Kolejne utwory z cyklu ukazują powolne wyciszanie rozpaczyny ojca i poszukiwanie pocieszenia. W *Trenie XIX* udziela odpowiedzi i rozwiewa wątpliwości, które towarzyszyły mu w *Trenie X*.

W *Trenie XIX* odnajdujemy wyciszenie bólu i rozpaczyny po stracie córki. W tym utworze poeta przytacza treść swojego snu i oddaje głos zmarłej matce, która przychodzi do niego z Urszulką na rękach. Córka Kochanowskiego wygląda jak żywa, jest rumiana i radosna: „*Twarz rumiana, a oczy ku śmiechu skłonię*”. Matka poety pojawia mu się z Urszulką, aby go pocieszyć i przypomnieć o wartościach w które zwątpił. Potwierdza ona, że Urszulka żyje, jej egzystencja jest bardziej istotna teraz niż jej ziemskie funkcjonowanie. Obie żyją w zaświatach, które są zgodne z chrześcijańskim wyobrażeniem. Mają też możliwość oglądania samego Boga. Matka przynosi pocieszenie synowi i wyjaśnia trapiące go wątpliwości. Jej pojawienie się jest dowodem na istnienie Boga, a śmierć Urszulki ocaliła ją od cierpień, których bez wątpienia doświadczyłaby na ziemi. Matka przestrzega Kochanowskiego przed nadmiernym zaufaniem prawdom rozumu. : „*W co się praca i twoje obróciły lata, któreś ty niemal wszystkie strawił nad księgami*”.

Nakazuje mu cierpliwość w znoszeniu cierpienia. Duch kobiety przestrzega przed zbytnim baczeniem na sprawy doczesne i rezygnacją z trwałych wartości. Przypomina ona prawdy, które pomogą poecie pokonać zwątpienie: „Czas doktor każdemu”. Zapewnia syna, że istnieje Bóg, który jest Panem smutku i nagrody. Ludzką rzeczą jest przecież nie tylko radość, ale i cierpienie: „*Ludzkie przygody/ludzkie noś!*”.

Światopogląd poety został odbudowany, a on sam ukazany jako jeden z wielu, który doświadcza trosk i emocji właściwych każdemu człowiekowi. W *Trenie XIX* pojawia się wizja

zaświatów oraz motyw snu. Topos snu pojawia się już w starożytności. Hypsos-sen to brat Tanatosa-śmierci. Można więc sen interpretować jako przedsionek śmierci. Marzenie sennie odsłania zakamarki ludzkiej psychiki, pozwala poznać pragnienia i lęki. Często ma również charakter profetyczny- zapowiada wydarzenia, które dopiero nastąpią. Pełni on również funkcję moralizatorską - utrata snu lub nawiedzające bohatera koszmary są często dla karą, za popełnione wykroczenie. Poetyka marzenia sennego odnosi się często do konwencji fantastycznej i odwołuje się do znaczeń symbolicznych.

Tutaj znajdziesz prezentację, która pomoże utrwalić Tobie zdobytą wiedzę:

<https://view.genial.ly/5e74d786edb6e00da7a5753f/presentation-tren-xix>

Po lekcji zastanów się nad następującymi pytaniami:

1. Z jakich powodów matka odwiedza Kochanowskiego?
2. Wymień argumenty, którymi pociesza syna.
3. Jaką funkcję może pełnić motyw snu w Trenie XIX i w wybranym przez Ciebie tekście kultury.

Ta lekcja pozwala zrealizować poniższe punkty podstawy programowej:

- rozróżnia gatunki epickie, liryczne i dramatyczne (tren);
- rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego;
- interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;
- wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;
- rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programem epoki;
- wykorzystuje w interpretacji utworów potrzebne konteksty